

# Begreppskort utvecklar ordförrådet

Språkutvecklande - Undervisning, Årskurs 4-6

## Syfte

Att ordförrådet är centralt för läsförmågan vet vi. Att se till att eleverna utvecklar sitt ordförråd blir med andra ord centralt. Kopieringsunderlag till begreppskort medföljer (längst ned som PDF).

## Läraren reflekterar

Vi vet också en hel del om hur barn och unga bygger sitt ordförråd. Barn under 10 år lär sig nya ord genom explicit instruktion och inte genom egen läsning. Barn över 10 år lär sig nya ord även genom egen läsning. Vi vet också att högläsning i skolan kan vara en viktig del i att utöka barns och elevers ordförråd, framför allt om den är dialogisk och bygger på interaktion, samtal och frågor. Vi vet även att en text som innehåller 5-10 % okända ord är mycket svårläst, men svårläst blir en text redan med 2 % okända ord.

Vad innebär det då att kunna ett ord? I skriften [Lära barn att läsa](#) kan man läsa att kunna ett ord innebär att:

- man kan använda ordet i tal och skrift
- man kan känna igen ordet i ett nytt sammanhang
- man kan avgränsa ordet
- man kan förklara ordet med egna ord (s 105)

## Metod

Hur kan man då se till att eleverna lär sig nya ord? Det finns många olika sätt. Man kan exempelvis arbeta med Text Talk i samband med läsning. Ett Text Talk genomförs i flera steg:

Steg 1: Läraren läser igenom texten och markerar ord som är väsentliga för att förstå texten innehåll (max 10 ord).

Steg 2: Läraren läser texten högt.

Steg 3: Läraren stannar upp vid varje markerat ord och ger en förklaring av ordet.

Steg 4: Eleverna får sedan arbeta med orden och då bli använda begreppskort.

## Begreppskort

Begreppskorten kan vara enkla med begreppet på ena sidan och en förklaring på andra. Begreppskort kan också utvecklas med flera delar såsom exempel, en bild, en mening med ordet i och så vidare.

Ordet		
En mening med ordet	En förklaring av ordet	Egenskaper
Närliggande begrepp	Exempel	En bild

Dessa kort kan eleverna med fördel göra i par. De får då använda sitt muntliga språk för att komma överens om vad som ska finnas med i de olika rutorna. När de är klara kan de få presentera sina begreppskort för övriga i klassen. Vill man kan sedan korten sättas upp på klassrumsväggen och vara ett stöd i det fortsatta arbetet.

### LGR 11 Förmåga (kopplingar till årskurs 7-9)

Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.

#### Centralt innehåll

Ord och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.

#### Kunskapskrav

Eleven kan skriva olika slags texter med **god** språklig variation, **välutvecklad** textbindning samt **väl** fungerande anpassning till texttyp, språkliga normer och strukturer.